

Upodobitev Franca Karla Kaunitza, stanje pred konservatorsko-restavratorskim posegom (foto: A. Hirci)

60
EŠD: /
Naselje: ***Log pod Mangartom***
Občina: Bovec
Ime: ***Log pod Mangartom***
Področje: A
Obdobje: rimsko obdobje

Ivo Ivančič iz Bovca je na območju nekdanjega smučišča na levem bregu Koritnice v Logu pod Mangartom našel bronasto okroglo pasno sponо. Primerjave: Brinjeva gora (Pahič, S. 1960, Brinjeva gora, T. 4), Neviodunum (Petru, S., P. Petru 1978, Neviodunum – Katalogi in monografije 15, Tab. II: 14, 37). Ta vrsta spon je značilna za 3. stoletje in začetek 4. stoletja (Sagadin, M. 1979, Antične pasne spone in garniture v Sloveniji – Arheološki vestnik 30, 307–308, T. 11).
Opis: Ulita okrogla pasna spona z obročem pravokotnega preseka, ki prehaja v trapezasto oblikovan podaljšek. Obroč je po zunanjem obodu okrašen z zarezami, s katerimi je okrašen tudi trapezasto oblikovan izstopajoč del. Pr. obroča 5,1 cm; deb. 0,35 cm. Najdbo hrani najditelj.
Miha Mlinar

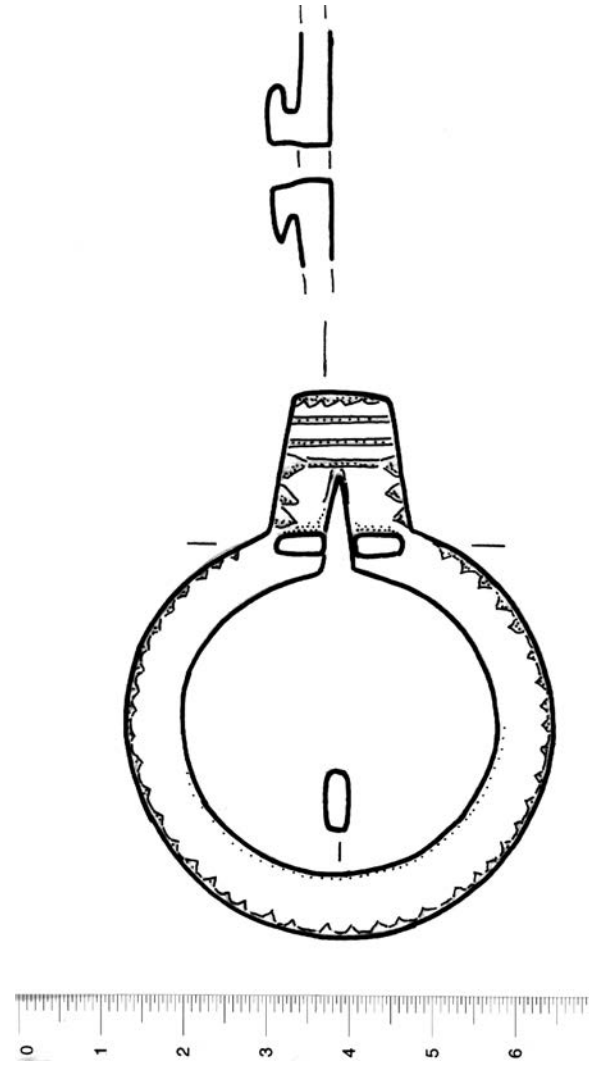

Log pod Mangartom, rimska pasna spona (risba: N. Grum, računalniška obdelava: M. Grego)

61
EŠD: 28108
Naselje: ***Maribor***
Občina: Maribor
Ime: ***Maribor – arheološko najdišče Zgornje Radvanje***
Področje: A
Obdobje: pozni neolitik in prehod v zgodnji eneolitik, mlajša železna doba, rimsko obdobje

Na trasi zahodne obvoznice Maribor s krožiščem v Radvanju so v letih 2007 in 2008 potekali nadzor in zaščitna izkopavanja doslej neznanega multiperiodnega arheološkega najdišča. Projekt je označen kot Radvanje – Mariborska zahodna obvoznica s kodo RAD-OBV-07/08. Po končanih raziskavah smo najdišče v trenutno znanem obsegu registrirali – vpisali in vrisali v Register nepremične kulturne dediščine Slovenije.
Investitor in naročnik arheoloških raziskav je bil Dars, d. d. Izkopavanja je vodil Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Maribor, pod vodstvom Mire Strmčnik Gulič. V strokovni ekipi so pri raziskavah sodelovali Aleksandra Nestorovič, Saša Djura Jelenko (Koroški pokrajinski muzej Slovenj Gradec), Primož Stergar, Mihela Kajzer Cafnik, tehnik Stanko Gojkovič (oba ZVKDS, OE Maribor) ter študenti arheologije (Teja Gerbec, Grega Gojkovič, Bine Kramberger, Maja Kumprej, Marko Pečovnik, Jernej Umek) in sorodnih strok.
Arheološka dela so potekala v petih etapah (med 23. 7. 2007 in 20. 9. 2008), ker smo se morali prilagajati in slediti dinamiki gradbenih posegov. Območje raziskav so pred začetkom del v zahodnem delu predstavljali travniki, v vzhodnem delu se je raztezala preorana njiva, ob Lackovi cesti pa je bil poleg pločnika po vsej dolžini zasajen nasad mladih dreves. Pri arheoloških raziskavah, ki so zajele površino velikosti 1444 m^2 (zunaj tega območja smo nadzirali še zemeljske posege za različne komunalne vode), smo v vrhnjih plasteh uporabili stroj z delovno žlico – škarpirko. Pod nadzorom smo tako odstranjevali ornico do potrebne globine, na kateri smo lahko določili naravne in antropogene plasti in strukture, ki smo jih nato snemali ročno po stratigrafskih enotah in o tem sproti vodili sistem arheološke dokumentacije na terenu. Arheološki potencial je v določeni meri poškodovalo aktivno kmetovanje, nekaj več škode pa so povzročili gradbeni posegi ob izgradnji Lackove in Engelsove ceste, ki pa so zaradi globine arheoloških depozitov dosegli le vrhnje dele struktur in plasti; vsaj v spodnjem delu so strukture in plasti ostale intaktne.

Med raziskavami smo odkrili 39 objektov iz različnih časovnih obdobij. Jedro najdišča, kjer so nekateri objekti tesno drug ob drugem oz. celo posegajo drug v drugega, predstavlja naselbina iz časa poznega neolitika in prehoda v zgodnji eneolitik (konec 5. tisočletja in začetek 4. tisočletja pr. n. š.), ki zaenkrat šteje 29 objektov. Med objekti smo raziskali tudi vsaj osem samostojnih objektov, zgrajenih v stojkasti tehniki, katerih natančne datacije pa zaradi odsotnosti najdb in umestitve znotraj naselbine zaenkrat ni mogoče z gotovostjo določiti. Posamezne strukture in objekti iz mlajših obdobij so lahko včasih poškodovali starejše strukture, nekateri objekti so tako lahko sestavljeni iz jam v kombinaciji s stojkami iz latenskega obdobja. Skupno so bili odkriti štirje latenskodobni objekti pravokotne oblike, ki imajo stojke v notranjosti oz. na robovih objekta. Na skrajnem zahodnem delu raziskanega območja (sektor 2) smo odkrili štiri antične objekte, zgrajene iz brun.
Poleg večjih objektov smo odkrili tudi delovne jame različnih namembnosti, ki so bile razporejene ob njih. Na zahodnem robu naselbine smo razpoznali tudi dva vodna zbiralnika, na južnem robu raziskanega območja pa jame, ki se navezujejo na gospodarske aktivnosti bolj na obrobju naselbine.
Poleg naselbinskih ostalin smo uspeli odkriti še dva razmeroma slabo ohranjena žgana groba (SE 98/99 in SE 190/191), vkopana v sterilno plast na vzhodnem robu raziskane naselbine. Glede na najdbe slabo izpovednost atipičnih keramičnih odlomkov, lego in v bližini ležečo jamo SE 202/203, v kateri smo našli drobce brona, sta verjetno mlajša od glavnine naselbine. V obeh smo odkrili ostanke kalciniranih kosti. Točno starost bomo lahko določili na podlagi opredelitve odvzetih vzorcev.
V sektorju 3 smo naleteli tudi na strukture novoveškega obdobja SE 89, SE 101, SE 102, ki se morda navezujejo na Radovanov dvorec oz. na nekdanji park ob dvorcu. Dvorec stoji nedaleč jugozahodno od območja arheoloških izkopavanj.
Strnjene bivanjsko-gospodarske strukture sodijo v tip planih, nižinskih naselbin, ki jo je vsaj delno naravno varovala odkrita paleostruga nekdanjega potoka. Morebitnih obrambnih struktur nismo zaznali. Jedro naselbine iz obdobja poznega neolitika in eneolitika je ob današnji Lackovi cesti, na križišču z nekdanjo Engelsovo cesto ter pod njima (na območju novega rondoja). Naselbina sega tudi južno od Lackove ceste, kar smo ugotovili pri nadzoru gradbenih izkopov za plinovod, in severno od nje, kjer naselbinske strukture počasi izginejo (severno od sektorja 1). Proti vzhodu na-